

ΤΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

«Ού μόνον δέ έμοί, αλλά και πάσι
τοις ήγαπηκόσι τήν έπιφάνειαν αυτού»

Όποιος δεν αγαπά το Χριστό δεν μπορεί να τον ακολουθήσει, δηλαδή δεν μπορεί να τηρήσει τις εντολές Του. Ο Χριστός μας το είπε καθαρά: «εάν τις αγαπά με τον λόγον μου τηρήσει... Ο μή αγαπών με τους λόγους μου ου τηρεί» (Ιωάν. 14,23-24). Η κινητήρια δύναμη της ψυχής είναι η αγάπη.

Ο απόστολος Παύλος, προς το τέλος της δεύτερης προς Τιμόθεον επιστολής του, περιγράφει ένα βασικό κριτήριο της πνευματικής πορείας των μελών της Εκκλησίας. Αυτό είναι η αγάπη της «επιφανείας» του Χριστού. Η ύπαρξη αυτής της αγάπης είναι απόδειξη πνευματικής υγείας.

«Επιφάνεια» και «εμφάνεια»

«Επιφάνεια» του Χριστού ονομάζεται η δεύτερη ένδοξη παρουσία Του στον κόσμο, η οποία ονομάζεται έτσι, διότι θα πραγματοποιηθεί «εκ των άνω». Ο Χριστός θα εμφανισθεί στον κόσμο ερχόμενος από τους ουρανοί. Ο άγιος Νικόδημος ο αγιορείτης διακρίνει δύο «επιφάνειες» του Χριστού. Τη μία την ονομάζει καθολική και αισθητή, και την άλλη μερική και νοητή. Η καθολική και αισθητή είναι η δεύτερη παρουσία του Χριστού, η οποία θα είναι ορατή από όλους τους ανθρώπους, δικαίους και αδίκους, ζώντες και κεκοιμημένους, αφού τότε θα πραγματοποιηθεί η ανάσταση των νεκρών. Σ' αυτήν αναφέρεται ο απ. Παύλος. Η μερική και νοητή πραγματοποιείται στα όρια της προσωπικής ζωής του αγωνιζόμενου χριστιανού. Δεν είναι κάτι που αναμένουμε στο τέλος της ιστορίας του παρόντος κόσμου. Είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί κάθε στιγμή και κάτω από οποιοδήποτε εξωτερικές συνθήκες, αρκεί να υπάρχει καθαρή καρδιά και νους απαλλαγμένος από τη λήθη και την άγνοια του Θεού, νους που διατηρείται ελεύθερος από αιχμαλωσίες σε εμπαθή νοήματα. Η μερική και νοητή επιφάνεια του Χριστού ονομάζεται ακριβέστερα «εμφάνεια», διότι πραγματοποιείται στο εσωτερικό του ανθρώπου.

Είναι φανερό ότι αγαπούν την καθολική και αισθητή επιφάνεια του Χριστού όσοι γεύονται από τώρα την «έμφάνειά» Του, δηλαδή την αποκάλυψή Του μέσα στην καρδιά τους. Γι' αυτό βασικός σκοπός της εκκλησιαστικής ζωής είναι να καταστήσει τους ανθρώπους ικανούς να αισθάνονται μέσα τους την παρουσία του Θεού.

Απολογισμός και ταπείνωση Υπάρχουν κάποιες σημαντικές λεπτομέρειες στον αποστολικό λόγο που πρέπει να επισημανθούν. Είναι βασική διδασκαλία των αγίων Πατέρων ότι πρέπει να διατηρούμε το πνεύμα μας ταπεινό μέχρι το τέλος της ζωής μας και ποτέ να μην αξιολογούμε ως κάτι σημαντικό τους ασκητικούς ή ιεραποστολικούς μας αγώνες. Ο υπερήφανος απολογισμός των έργων μας είναι ένας πειρασμός, κυρίως στις τελευταίες στιγμές της επίγειας ζωής μας, που χρειάζεται ανύστακτη προσοχή. Γι' αυτό ίσως εκπλήσσει ο απολογισμός που επιχειρεί ο απ. Παύλος: «Τόν αγώνα τόν καλόν ήγωνισμαι, τόν δρόμον τετέλεκα...». Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι η ταπείνωση δεν ταυτίζεται με την ταπεινολογία και την ταπεινοσχημία, αλλά με τη βαθιά αίσθηση της κτιστότητας και της φθαρτότητάς μας, η οποία συνδέεται με τη βεβαιωμένη πίστη ότι η αληθινή ζωή μας είναι ο Χριστός. Αυτήν την πείρα εκφράζει ο απ. Παύλος, παρηγορώντας το μαθητή του Τιμόθεο, μετά την αναγγελία της αναχωρήσεώς του από τον κόσμο αυτό. Γράφει: «εγώ ήδη σπένδομαι», δηλαδή, είμαι έτοιμος να χύσω το αίμα μου σαν σπονδή για το Χριστό. Αυτό το γεγονός δηλώνει ότι για τον Απόστολο η ζωή ήταν ο Χριστός· δε ζούσε για τον εαυτό του, αλλά για το Χριστό, διότι κατάλαβε ότι σ' Αυτόν βρίσκεται το νόημα όλης της δημιουργίας. Έξω από Αυτόν τίποτε δεν έχει αξία και

νόημα. Ούτε οι προσωπικοί του αγώνες, ούτε οι θλίψεις και οι διωγμοί που υπέστη, ούτε ακόμη και η διατήρηση μέσα σ' αυτούς ζωντανής της πίστης του δεν θα είχαν νόημα, αν δε ζωογονούσαν μέσα του την αγάπη στην «επιφάνεια» του Χριστού, αν δεν τον φέρναν σε διαρκή κοινωνία και σχέση μαζί Του.

Νήψη και κακοπάθεια Ἡ προτροπή του απ, Παύλου: «Σύ δέ νήφε ἐν πάσι, κακοπάθησον...», δηλαδή, ἔχε εσωτερική προσοχή και ανάλαβε τον σκληρό πνευματικό αγώνα εναντίον της φιλαυτίας, δίνεται ως ο τρόπος που απελευθερώνεται εσωτερικά ο άνθρωπος και ζωογονούνται μέσα του τα σπέρματα της αγάπης του Χριστού.

Αυτήν την προτροπή δίνει και η Εκκλησία σ' εμάς μέσω του αποστολικού αναγνώσματος. Ὁ φωτισμός μας κατά τη βάπτισή μας, τον οποίο μας υπενθυμίζει η εορτή των Φώτων, διατηρείται ή ενεργοποιείται στην ψυχή μας με τη νήψη και την κακοπάθεια, δηλαδή, με τη νηφάλια και ολοπρόθυμη αντίστασή μας στη συνήθεια της αμαρτίας. Επιβεβαίωση αυτού του φωτισμού είναι η αγάπη για την ένδοξη «επιφάνεια» του Χριστού.

π. Θ.Α.Β.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Β' Τιμ. δ' 5-8)

Ὁ Χριστιανικός αγώνας Τέκνον Τιμόθεε, νήφε ἐν πάσι, κακοπάθησον, ἔργον ποιήσον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. Εγώ γάρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε. Τὸν αγώνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα, λοιπὸν ἀπέκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτῆς, οὐ μόνον δέ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πάσι τοῖς ἡγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

Μετάφραση της Αποστολικής περικοπής Παιδί μου Τιμόθεε, να είσαι σώφρων σε όλα, κακοπάθησε, κάνε ἔργο ευαγγελιστοῦ, την υπηρεσία σου κάνε στην εντέλεια. Εγώ είμαι ἔτοιμος να χύσω το αἷμα μου σαν σπονδή και ο καιρός της αναχωρήσεώς μου ἐφθάσε. Τον αγώνα τον καλό αγωνίστηκα, το δρόμο τελείωσα, την πίστη τήρησα και τώρα πλέον μου απομένει το στεφάνι της δικαιοσύνης, το οποίο θα μου δώσει ο Κύριος ἐκείνη την ἡμέρα, ο δίκαιος κριτής όχι μόνο σ' ἐμένα αλλά και σ' όλους που ἔχουν αγαπήσει την ἐμφάνισή του.